

Steffen Steffensen

PÅ FLUGT FRA NAZISMEN

*Tysksprogede emigranter i
Danmark efter 1933*

Udgivet af
HENRIETTE RISKÆR STEFFENSEN
under medvirken af
Willy Dähnhardt, Sigrid Jørgensen og Birgit S. Nielsen

Redigeret af
Willy Dähnhardt og Birgit S. Nielsen

**C. A. Reitzels Forlag
København 1986**

INDHOLDSFORTEGNELSE

Forord ved Henriette Riskær Steffensen	xi
Redaktørernes bemærkninger	xiii
Steffen Steffensen: <i>Indledende bemærkninger</i>	1

DANSKERE, DER HJALP

Steffen Steffensen: <i>Hjælpekomiteer. Spioner og stikkere</i>	9
Børge Houmann: <i>Martin Andersen Nexø og emigranterne</i>	21
Birgit S. Nielsen: <i>Karin Michaëlis' hjælp til tyske emigranter</i>	33

VIDENSKABSMÆND

Naturvidenskaberne

Stefan Rozental: <i>Eksilfysikere fra Tyskland</i>	63
Børge Jessen: <i>Matematikere blandt de tysksprogede emigranter</i>	87
Arne Noc-Nygaard: <i>Geologer blandt de tysksprogede emigranter</i>	93
Vilhelm Møller-Christensen: <i>Fritz Buchthal, Danmarks første neurofysiolog</i>	97
Vilhelm Møller-Christensen: <i>Fritz Kauffmann, Danmarks førende bakteriolog</i>	105
Vilhelm Møller-Christensen: <i>Gustav Knappes, videnskabelig medarbejder ved Neurofysiologisk Institut</i>	121
Liselotte Rosenberg/C.F. Jørgensen: <i>Thomas Rosenberg, kemiker og musiker</i>	123

Humaniora

Historie og samfundsvidenskab:

Steffen Steffensen: <i>Fritz Bauer, jurist og nationaløkonom</i>	133
Torben Agersnap: <i>Theodor Geiger, Danmarks første professor i sociologi</i>	139

Gudrun Thrane: <i>Professor, Dr.phil. Julius Hirsch</i>	149
Steffen Steffensen: <i>Juristen og økonomen Erich H. Jacoby</i>	165
Kirsten Willerslev: <i>Historikeren Hanna Kobylinski</i>	171
Henriette Riskær Steffensen: <i>Senatspræsident, Dr.jur. Franz Marcus</i>	175
Karl Rowold: <i>Ministerpræsident Philipp Scheidemann</i>	179
Morten-Eske Mortensen: <i>Numismatikeren Wilhelm Heinrich Schwabacher</i>	181

Psykologi og pædagogik:

Gerda Witt-Hansen: <i>Børnepædagogen Thea Bank Jensen</i>	187
Jens Sigsgaard: <i>Psykologerne Ewald Bohm og Paul Koseleff</i>	191
Steffen Steffensen: <i>Franz Morckrauer, højskolemand og Schopenhauer-forsker</i>	195
Martin Salmonsens: <i>Socialpædagogen Heinrich Wilhelm Jakob Pröschold</i>	199
Per Kristensen og Elo Nielsen: <i>Den østrigske psykoanalytiker Wilhelm Reich</i>	205
Henriette Riskær Steffensen: <i>Skolemanden Walter Schulze og Sonnenberg</i>	219
Georg Rona: <i>Pædagogen Eugenie Schwarzwald</i>	221
Henriette Riskær Steffensen: <i>Dr.jur. Joseph T. Simon</i>	223
Birgit S. Nielsen: <i>En socialistisk forsøgsskole i eksil. (Minna Specht og Gustav Heckmann)</i>	231

Filologi:

Steffen Steffensen: <i>Professor Walter A. Berendsohn</i>	255
Birgit S. Nielsen: <i>Bibliotekaren og forfatteren Alex Eisenberg</i>	259
Henriette Riskær Steffensen: <i>Oversætteren, Dr.phil. Hans Martin Junghans</i>	263
Henriette Riskær Steffensen: <i>Ernst Mengin, teolog og filolog</i>	267
Willy Dähnhardt: <i>Chefguide Susanne Nielsen</i>	269
Henriette Riskær Steffensen: <i>Dr.jur. Georg Rona, administrator og translator</i>	271
Hans Bohr: <i>Forlagsredaktør Paula Strelitz</i>	275

KUNSTNERE

Bildende kunstnere:

Steffen Steffensen: <i>Maleren Erwin Graumann</i>	283
---	-----

Kirsten Willerslev: <i>Maleren Marion Heerup</i>	287
Birgit S. Nielsen: <i>Sølvbilledhuggeren og sølvsmeden Horst Horster</i>	291
Steffen Steffensen: <i>Billedhuggeren Harald Isenstein</i>	297
Steffen Steffensen: <i>Grafikeren Heinz Kiwitz</i>	301
Steffen Steffensen: <i>Maleren Rudi Lesser</i>	305

Musikere:

Herbert Rosenberg: <i>Dirigenten Fritz Busch</i>	309
Johan Bentzon: <i>Komponisten Werner Wolf Glaser</i>	315
Johan Bentzon: <i>Saxofonisten Sigurd Rascher</i>	321
Willy Dähnhardt: <i>Musikpædagogen, Dr.phil. Herbert Rosenberg</i>	323
Ulla Kappel: <i>Cembalisten Liselotte Selbiger</i>	329

Forfattere og journalister:

Brecht og hans kreds

Hans Chr. Nørregaard: <i>Bertolt Brecht og Danmark</i>	337
Steffen Steffensen og Hans Chr. Nørregaard: <i>Filosoffen Walter Benjamin</i>	399
Hans Chr. Nørregaard/Johs. Witt-Hansen: <i>Politologen Karl Korsch</i>	409
Hans Chr. Nørregaaard: <i>Komponisten Hanns Eisler</i>	429

* * *

Steffen Steffensen: <i>Forfatteren Karl Federn</i>	443
Steffen Steffensen: <i>Forfatter og tidsskriftredaktør Walter Hammer (Walter Hösterey)</i>	449
Steffen Steffensen: <i>Karl Jakob Hirsch, tegner og forfatter</i>	455
Per Øhrgaard: <i>Hans Henny Jahnn, forfatter og orgelbygger</i>	457
Henning Vangsgaard: <i>Forfatteren Walter Kolbenhoff</i>	483
Birgit S. Nielsen: <i>Forfatteren Maria Lazar</i>	499
Steffen Steffensen: <i>Forfatteren Hans Roger Madol (Gerhard Salomon)</i>	515
Henriette Riskær Steffensen: <i>Forfatteren José Orabuena (Hans Sochaczewer)</i>	519
Birgit S. Nielsen: <i>Forfatteren og journalisten Alfred Ostermoor</i>	527
Steffen Steffensen: <i>Forfatteren Karl O. Paetel</i>	539
Steffen Steffensen: <i>Journalisten Otto Piehl</i>	541
Steffen Steffensen: <i>Presseattaché Karl Raloff (Karl Ehrlich)</i>	543

Henriette Riskær Steffensen: <i>Forfatter og redaktør Hans Reinowski (Hans Reinow)</i>	547
Henriette Riskær Steffensen: <i>Willy Reunert, journalist ved Danmarks Radio</i>	555
Klaus Schulte: <i>Forfatteren Jonny Rieger</i>	557
Henriette Riskær Steffensen: <i>Fhv. ambassadør Karl Rowold, redaktør, flygtningeadministrator og medstifter af Sonnenberg</i> . . .	577

EPILOG

Jef Jepsen: <i>Deutsche Nachrichten</i>	585
Sekundærlitteratur om tysksproget eksil i Danmark	621
Bogens bidragydere	623
Illustrationsliste	627
Personregister	629